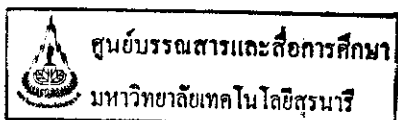

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกเขวนใหม่ ม.2 ต.พันดุง อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

ผู้ค้นคว้า : การประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ ม.2 ต.พันดุง อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. อาทิตย์ ศรีแก้ว, 82 หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาเป็นการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ ซึ่งได้ทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกรกฎาคม 2545 โดยวิธีการศึกษาเอกสารข้อมูลที่มีการรวบรวมไว้ การจัดเวทีชาวบ้าน การสังเกตและการสัมภาษณ์ ชาวบ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ผลการประเมินสรุปได้ว่าการมีกองทุนหมู่บ้านทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพ มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว สำหรับความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนนั้น เนื่องจากได้รับการให้คำปรึกษาจากหลายๆฝ่าย จึงทำให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี สังเกตจากการเตรียมความพร้อมทางด้านต่างๆ เช่น การคัดเลือกคณะกรรมการ การจัดทำระเบียบกองทุนฯ เป็นต้น นอกจากนี้ทำให้เกิดกระบวนการพึ่งพาตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ภายในหมู่บ้านของตนเอง ปัจจัยด้านบวกที่ทำให้กองทุนหมู่บ้านประสบความสำเร็จอยู่ที่ การร่วมมือกันของทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ได้แก่ คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ภาคประชาชนที่มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมประชุมฟังคำชี้แจงจากหน่วยงานของรัฐบาลที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนเงินล้าน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี ส่วนปัจจัยที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายนั้น บ้านโคกแขวนยังไม่พบปัญหา เพราะยังไม่ถึงกำหนดการชำระเงินกู้คืน (ครบกำหนดในเดือน ตุลาคม 2545) สำหรับตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของชาวบ้านในภาพรวมพบว่าส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในตัวผู้นำ เพราะชาวบ้านเชื่อว่าหากมีผู้นำที่ดีมีคุณธรรมจะทำให้ชาวบ้านร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญขึ้นต่อไป.

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

 (อาจารย์ ดร. อาทิตย์ ศรีแก้ว)

กรรมการสอบ

 (อาจารย์ ดร. อาทิตย์ ศรีแก้ว)

 (อาจารย์ พิระพงษ์ อุچارสกุล)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

 (รองศาสตราจารย์ ทองพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ กันยายน พ.ศ. 2545

๑8 ต.ค. ๒๕๔๕

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี จากความกรุณาของหลายๆฝ่าย ผู้จัดทำสารนิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่างๆที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่งทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์ ดร. อาทิตย์ ศรีแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
 - คุณปรีชา นาห้วนิน ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยแนะนำให้ความช่วยเหลือในการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นอย่างดี
 - อาจารย์ ดร.พัฒนา กิติอาษา และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำด้านวิชาการ ในการจัดทำสารนิพนธ์
 - คุณวิชัย สุรินทร์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพันดุง อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา
 - คุณจรรยา โพธิ์นอก พัฒนาชุมชนอำเภอขามทะเลสอ
 - กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกอบต.และผู้นำชุมชน บ้านโคกแขวนใหม่ ตำบลพันดุง ทุกท่านที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติงานในพื้นที่และการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
 - ประธานกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุน สมาชิกกองทุนและชาวบ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดีในการให้ข้อมูล การอำนวยความสะดวกในทุกๆเรื่อง
 - คุณนำพร คุณฉวีรัฐนิและคุณรัชชภูมิ คำปิวทา สำหรับกำลังใจ ในการทำงาน
- ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ประสบความสำเร็จในชีวิต

สุทัศน์ คำปิวทา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	1
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีดำเนินการ.....	4
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน.....	5
6. คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. เอกสารกองทุนของทางราชการ.....	7
1.) นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	7
2.) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544.....	8
3.) เอกสารการติดตามสังเกต การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	10
4.) การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	11

	หน้า
2. เอกสารกองทุนของหมู่บ้าน โศกแขวนใหม่.....	12
3. ข่าว บทความที่สำคัญเกี่ยวกับกองทุน.....	14
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ.....	17
1. วิธีประเมิน โครงการ.....	17
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	17
3. ตัวแปรและตัวชี้วัด.....	19
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน.....	28
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	32
1. ผลการประเมินบริบทชุมชนของบ้าน โศกแขวนใหม่.....	32
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม (หน่วยระบบ A).....	35
3. ผลการประเมินผู้รู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B).....	41
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	43
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	45
1. วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	45
2. วิธีดำเนินการ.....	45
3. ผลการดำเนินการ.....	45
4. อภิปรายผล.....	46
5. ข้อเสนอแนะ.....	51
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	55
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ให้ข้อมูล.....	56
ภาคผนวก ข. ระเบียบข้อบังคับกองทุนบ้าน โศกแขวนใหม่.....	58

ภาคผนวก ค. แบบคำขอกู้เงิน.....	65
ภาคผนวก ง. แบบ กทบ.1, แบบ กทบ.2, แบบกทบ.3.....	68
ภาคผนวก จ. แผนที่บ้าน โดกแขวนใหม่.....	82

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐบาล ภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี นอกเหนือจากนโยบาย 30 บาท รักษาทุกโรค พักหนี้เกษตรกรรายย่อย ธนาคารประชาชนหรือนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นต้นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชน ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มและแก้ไขปัญหา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน โดยรัฐบาลได้จัดสรรเงินให้หมู่บ้านละหนึ่งล้านบาทรวมทั้งสิ้น 74,881 กองทุนทั่วประเทศ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (มทส.), คู่มือนักศึกษาป.บัณฑิต, 2545, หน้า 3.) โดยให้มีการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนเป็นกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว โดยรัฐบาลมั่นใจว่าจะช่วยลดปัญหาความยากจนและนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ประชาชน สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่มีการจัดตั้งกองทุนก็คือประชาชนจะได้มีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพ สำหรับการก้าวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานของการหารายได้อีกด้วย (มติชนรายวัน , 15 มกราคม 2545 , น.9)

หมู่บ้านโคกแขวนใหม่ ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมาได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุน ตามขั้นตอนและระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และได้รับอนุมัติให้จัดตั้งกองทุน พร้อมกับจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2544 เพื่อที่จะให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงได้มีการประเมินโครงการดังกล่าว โดยจัดทำในรูปแบบของสารนิพนธ์ (Substantive Report) ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน บ้าน โลกแขวนใหม่ ในประเด็นต่อไปนี้

2.1.1 บ้าน โลกแขวนใหม่ มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2.1.2 บ้าน โลกแขวนใหม่ มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 บ้าน โลกแขวนใหม่ มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจของบ้าน โลกแขวนใหม่ได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในบ้าน โลกแขวนใหม่ มีศักยภาพและความเข้มแข็ง ด้านเศรษฐกิจ สังคม

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน บ้าน โลกแขวนใหม่

2.4 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้การเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน โลกแขวนใหม่ กับระดับตำบลและระดับประเทศ

2.5 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในบ้าน โลกแขวนใหม่ และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. กรอบความคิดทฤษฎี

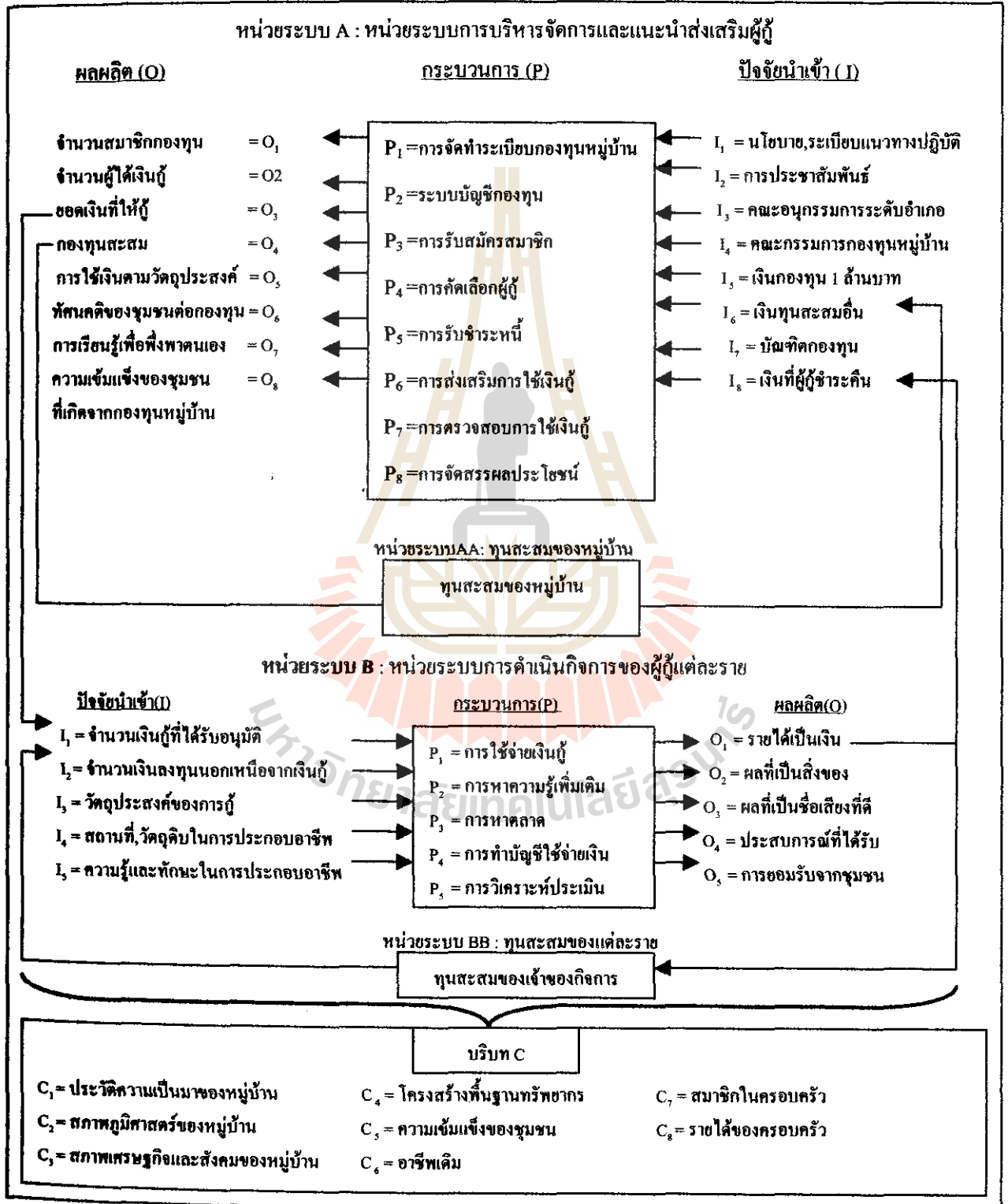
ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา : กองทุนหมู่บ้าน บ้าน โลกแขวนใหม่ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ ได้กำหนดให้ใช้แนวคิดตามรูปแบบทฤษฎีระบบ (System Theory) ซึ่งมีนักประเมินหลายท่านที่ได้สร้างแบบจำลองเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการ เช่น Tyler , Cronbach , Alkin , Provus , Scriven , และ Stufflebeam เป็นต้น ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้าน โลกแขวนใหม่ จะใช้แนวคิดตามรูปแบบการประเมินของ Stufflebeam ซึ่งการประเมินตามทัศนะของ Stufflebeam คือการประเมินองค์ประกอบต่างๆของระบบ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับระบบนั้นๆ ที่เรียกว่าชีพม์โมเดล (CIPP Model) โดยจะพิจารณาโครงการที่ถูกประเมินในด้านต่างๆ คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation : C)
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือตัวนำเข้า (Input Evaluation : I)

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P)
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P)

แผนภาพ แสดงระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยใช้ CIPP Model

แผนภาพแสดง ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ที่มา : ปรับปรุงจาก ชูวิชาสารนิพนธ์, สำนักงานสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ : 2545, น.21 จากแผนภาพแสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนของหมู่บ้าน เป็นหน่วยระบบพ่วงคือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนของผู้กู้แต่ละราย เป็นหน่วยระบบพ่วงคือ หน่วยระบบ BB

ทั้งหน่วยระบบ A และ B มีปัจจัยนำเข้า (I), กระบวนการทำงาน (P), และ ผลผลิต (O) ตามรายการต่าง ๆ ที่แสดงในแผนภาพ และมีความเชื่อมโยงกันคือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจช่วยเหลือในเรื่องอื่น ๆ เช่น ส่งเสริมการใช้เงินกู้, หาตลาด ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ก็จะส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยคืนให้กับหน่วยระบบ A

ส่วนที่ 3 เป็นบริบทของหน่วยระบบ A และ B ตามรายละเอียดที่แสดงในแผนภาพ

4. วิธีดำเนินการ

ในการดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ จะดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ศึกษาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ ว่าได้ดำเนินการเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดหรือไม่ โดยศึกษาในรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

2.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

2.3 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา

3. ใช้ CIPP Model ในการวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ โดยกำหนดตัวชี้วัดและตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูลดังนี้

- 3.1 กำหนดตัวชี้วัดและตัวแปรที่ศึกษาของบริษัท
- 3.2 กำหนดตัวชี้วัดและตัวแปรที่ศึกษาของปัจจัยนำเข้า
- 3.3 กำหนดตัวชี้วัดและตัวแปรที่ศึกษาของกระบวนการ
- 3.4 กำหนดตัวชี้วัดและตัวแปรที่ศึกษาของผลที่เกิดขึ้น

4. การกำหนดแหล่งข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้ในการหาข้อมูล

5. การนำข้อมูลต่างๆที่ได้มาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยการแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร เพื่อนำมาประเมินโครงการในด้านต่างๆคือ

- 5.1 ด้านบริบทชุมชน
 - 5.2 ด้านปัจจัยโครงการ
 - 5.3 ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ
 - 5.4 ด้านผลที่เกิดจากโครงการ
6. สรุป อภิปราย และนำเสนอในรูปแบบของสารนิพนธ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่
3. ได้ทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนบ้านโคกแขวนใหม่ และ ทราบถึงระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด
4. ได้ทราบถึงกระบวนการสร้างเครือข่ายขององค์กรเพื่อการเรียนรู้ ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนบ้านโคกแขวนใหม่ กับระดับตำบล และระดับประเทศ

6. คำนิยามศัพท์เฉพาะ

กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง เงินกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ หมู่ที่ 2 ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งประกอบด้วยเงินจากการจัดสรร 1 ล้านบาทและเงินประเภทอื่นตามระเบียบ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ 2544 หมวด 6 ข้อ 23 (2)-(8)

สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านโคกแขวนใหม่ หมู่ที่ 2 ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ที่สมัครและได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ หมู่ที่ 2 ตำบลพันดุง จังหวัดนครราชสีมา

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง ผู้ที่อยู่อาศัยในบ้านโคกแขวนใหม่ หมู่ที่ 2 ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมาที่ได้รับการคัดเลือก จากที่ประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านและมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ข้อ 17 จำนวน 15 คน

ประธานกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง กรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการเลือกตั้งระหว่างกรรมการกองทุนหมู่บ้านด้วยกันให้ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งได้แก่นายเทียน ได้สันเทียะ.

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้จัดทำสารนิพนธ์ ได้ศึกษาเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษา : กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ ที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมินและหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. เอกสารกองทุนของทางราชการ
2. เอกสารกองทุนของหมู่บ้าน โคกแขวนใหม่
3. ข่าวและบทความที่สำคัญเกี่ยวกับกองทุน

1. เอกสารกองทุนของทางราชการ

1). นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี, พ.ศ.2544, หน้า 1-29)

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุน ในการลงทุน สร้างอาชีพเสริม และรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

- 1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน
- 3) การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
- 4) การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ การลดรายจ่าย และสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน
- 2) ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหาร จัดการกองทุน
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม
- 5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544
- 2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

2). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

การประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานให้เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง และกองทุน
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- (3) จัดทำร่างกฎหมาย ที่เกี่ยวกับ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (4) กำหนดแผนงาน และอกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
- (5) อกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- (6) อกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- (7) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- (8) อกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- (9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมิให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้
- (10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (11) การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุม และวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม
- (12) ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เบี่ยงประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจาก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- (13) ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- (14) สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้
1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
 2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการ
 3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
 4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
 5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
 6. จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
 7. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
 8. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการ เกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
 9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
 10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงาน เสนอต่อคณะกรรมการ
 11. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3). เอกสาร การติดตามสังเกต การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการ

การเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จะต้องมีครัวเรือนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม

2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

ข้อ 17 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

(1) เป็นผู้มิใช่อยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

(2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์

(3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายด้าน การเงิน ตลอดจนจรรยาบรรณในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

(4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

(6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก

(7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

(8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

(9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

4). การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้าน

ต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติโดยมีขั้นตอนดังนี้

- จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. 2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ. 2 จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ
- ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน
- เปิดบัญชีกับธนาคาร

2. เอกสารกองทุนของหมู่บ้านโคกแขวนใหม่

ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้งของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ บ้านเลขที่ 35 หมู่ 2 ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา รหัส 30280

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
2. เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ และ

เงินรับฝาก

3. เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก

4. เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิก ให้เป็นคนดีมีคุณธรรม 4 ประการคือ

1. เป็นคนมีความซื่อสัตย์
2. เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
3. เป็นคนไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข
4. เป็นคนรู้จักสามัคคี

5. เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดีมีคุณธรรม 4 ประการคือ

1. เป็นคนเก่งเรียนใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ
2. เป็นคนเก่งคิด คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา

3. เป็นคนเก่งงาน ขยันการทำงานและมีความรับผิดชอบหน้าที่การงาน
4. เป็นคนเก่ง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกคน

3. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

1. เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
2. เงินกู้ยืม
3. ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดที่เกิดขึ้นจากกองทุน
4. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
5. เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
6. เงินค่าหุ้น
7. เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
8. เงินหรือทรัพย์สินที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติด

พันอื่นใด

4. คุณสมบัติของสมาชิก

1. เป็นผู้ที่พำนักพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านโคกแขวนใหม่ เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน
2. เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ความเข้าใจ เห็นชอบด้วย หลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้าร่วมในกิจการของกองทุน
3. เป็นผู้ที่พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
4. เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
5. อุดหนุน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
6. มีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 จำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

1. ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
2. ผู้ที่มีคุณสมบัติตาม ข้อ 4 สามารถยื่นความจำนง หรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคล และกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก

3. คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก ตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ตาย
2. ลาออก และได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
3. วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
4. ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้ร่วม

ประชุม

5. จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์ หรือไม่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

6. จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
7. นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุมัติ
8. มีลักษณะ และ/หรือคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 4

7. การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน ผู้กู้จะต้องส่งคืนเงินกู้เต็มจำนวนพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลา 1 ปี โดยคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี สำหรับการกู้เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน ผู้กู้จะต้องส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลาไม่เกิน 120 วัน และในกรณีผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาต ให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน

3. ข่าวด่วนที่เกี่ยวกับกองทุน

นางลักษณ์ เดชระพีพงษ์ (วารสารการศึกษานอกโรงเรียน , 2545 , น.32-33) กล่าวว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในความหมายของรัฐคือเครื่องมือในการกระตุ้นเศรษฐกิจจากฐานรากโดยกระจายทุกหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั่วประเทศ ซึ่งเป็นความหมายทางเศรษฐศาสตร์ ส่วนในทางสังคมคือเครื่องมือในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพของชุมชน ให้บริหารและจัดการกองทุน เพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน การจัดตั้งกองทุนดังกล่าวมีจุดเด่นคือทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวเพื่อค้นหาคนดี คนที่น่าเชื่อถือ เพื่อคัดเลือกมาเป็นคณะกรรมการกองทุน โดยต้องมีผู้เข้าร่วมประชุมอย่างน้อย 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน ซึ่งไม่เคยมีมาก่อน ทำให้เกิดภาพของคนในชุมชนที่ประชุมร่วมกันโดยไม่แบ่งชนชั้น อาชีพ ทั้งข้าราชการ ประชาชน ผู้ประกอบ

การร่วมปรึกษาหารือกัน สำหรับจุดค้อยของกองทุนคือการกำหนดการกู้ยืมที่มีระยะเวลาใช้เงินคืนไม่เกิน 1 ปีเป็นข้อจำกัด ควรให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และให้หลากหลายไปตามลักษณะอาชีพ และ วัตถุประสงค์ ของการกู้เงิน แม้ว่ารัฐบาล ต้องการให้เกิดการหมุนเวียน แต่อาจไม่เกิดประโยชน์ และอาจเป็นกับดักกับผู้กู้ ที่ต้องหันไปกู้เงินนอกระบบเพื่อนำไปใช้คืนกองทุน ก็เป็นไปได้

สมพันธ์ เศรษฐธิก (มติชนรายวัน , 15 มกราคม 2545 , น.6) กล่าวว่านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของรัฐบาล มาจากรากฐานทฤษฎีพึ่งพารัฐ โดยการจัดสรรเงินให้ทุกหมู่บ้าน ภายใต้ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งเป็นระบบใหญ่ โดยมีคณะกรรมการกองทุนฯ ระดับจังหวัด , ระดับอำเภอและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 9-15 คน เป็นระบบโครงสร้างย่อยที่ต้องปฏิบัติตามระบบใหญ่ภายใต้ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ในการดำเนินนโยบายเรื่องนี้ การผสมผสานทางแนวคิดทฤษฎียังมีการนำแนวคิดประชาสังคม(Civil Society)ในลักษณะ4ประสานอันได้แก่ ภาครัฐ , ภาคประชาชน / NGOs , นักวิชาการและผู้นำชุมชน เข้ามาร่วมกันสร้างความเข้มแข็งให้กองทุน ภายใต้ชื่อ “ ประชารัฐ ” อันหมายถึงความร่วมมือระหว่างประชาชนกับข้าราชการ ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน นอกจากนี้ยังนำแนวคิดบทบาท ชาย-หญิง (Gender) เข้าไปร่วมด้วย เพราะเชื่อว่าคุณสมบัติที่ดีของผู้หญิงในเรื่องความซื่อสัตย์ ไม่คดโกง ละเอียดอ่อน รับผิดชอบสูง มีความเห็นอกเห็นใจผู้ด้อยโอกาสและผู้ยากไร้จะช่วยให้กองทุนบรรลุเป้าหมายได้ จึงได้กำหนดให้ผู้หญิงหนึ่งเข้าไปเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน อย่างไรก็ตามการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องสร้างความรู้ การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นสนับสนุนและช่วยแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนของประชาชนมากกว่ายึดระเบียบตายตัว จึงควรแก้ไขระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง การติดตามช่วยแก้ไขปัญหามแก่ชาวบ้าน การเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการกองทุน การพัฒนาตัวชี้วัด การบริหารแบบโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนทุกระดับมีแนวทางพัฒนาโลกให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อกองทุนหมู่บ้านจะได้เป็นกองทุนเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

ภาวิณีชัย เจริญยิ่ง (มติชนรายวัน , 31 มกราคม 2545 , น.12) กล่าวว่านโยบายกองทุนหมู่บ้าน เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่สร้างความพอใจให้กับชาวบ้านทั่วประเทศ แม้จะถูกโจมตีว่าเป็นการค้ำน้ำพริกละลายแม่น้ำ และมีโอกาสเป็นหนี้สูญอย่างมากก็ตาม ทว่าในความเป็นจริงทำให้คนยากจนมีโอกาสนำเงินทุนนี้ไปก่อร่างสร้างตัวหรือเพิ่มทุนในการประกอบอาชีพ คนชนบทสามารถลืมตาอ้าปากได้บ้าง พร้อมทั้งรัฐบาลได้ดำเนินงาน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หรือโครงการบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน เพื่อจ้างบัณฑิต

คองงานในท้องถิ่นนั้นๆ เข้าศึกษาต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและประเมินโครงการอีกด้วย อย่างไรก็ตามจากการติดตามการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านในเบื้องต้น ได้พบปัญหาดังนี้

- ระยะเวลาของการคืนเงินกู้ของสมาชิก 1 ปี ตามระเบียบอาจไม่เพียงพอสำหรับผู้ที่ยืมไปลงทุนที่ต้องใช้เวลาคืนทุนเกิน 1 ปี
- เงินกองทุน 1 ล้านบาทอาจทำให้เงินกองทุนอื่นๆ ในหมู่บ้านได้รับผลกระทบ
- กรรมการกองทุนอื่นๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ไม่ต้องเปลี่ยนทุก 2 ปี อยู่ไปได้ตลอด แต่กรรมการกองทุนหมู่บ้าน ต้องมีการจับฉลากออกทุก 1 ปี แม้จะเป็นได้ถึง 2 สมัย แต่เกรงว่าอาจทำให้คณะกรรมการกองทุน ขาดประสิทธิภาพที่ต่อเนื่อง
- การจัดทำบัญชีเกรงว่าผู้ทำบัญชี ซึ่งส่วนมากมีความรู้ที่น้อย ถึงแม้จะผ่านการอบรมแล้ว ก็ยังไม่อาจแน่ใจว่าจะทำได้เพราะรูปแบบเข้าใจยากและมีความแตกต่างกับบัญชีที่ทำอยู่มากมีช่องการลง บัญชีมากกว่า 10 ช่อง

ที่สำคัญการกำหนดแนวทางของกองทุนขัดแย้งกับการปฏิบัติจริง โดยการบอกให้ชาวบ้านคิดเองทำเอง แต่มีหลายอย่างที่กำหนดให้ชาวบ้านทำ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร ได้มีการสนับสนุน โดยการจัดให้มีการประชุมหมู่บ้านที่ดำเนินการแล้ว ให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และรัฐบาลน่าจะได้มีการทบทวนระเบียบและข้อปฏิบัติที่เป็นปัญหาอุปสรรค เพื่อให้เป็นกองทุนหมู่บ้านที่ชาวบ้าน ได้ใช้สิทธิ และอำนาจบริหารและจัดการกันเอง.

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษากรณีเฉพาะ กองทุนหมู่บ้าน บ้านโลกเขavnใหม่ ซึ่งผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 เป็นต้นมา ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งวิธีการดำเนินการประเมินโครงการ สามารถแบ่งได้เป็น 6 ขั้นตอนคือ

1. วิธีประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัด
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านโลกเขavnใหม่นั้นรูปแบบที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้คือ ความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า ซิปป์โมเดล (CIPP Model) ตามที่กำหนดไว้ในชุดวิชาสารนิพนธ์ ของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบทั้งระดับหมู่บ้านและผู้ถูกรายบุคคล คือ

- 1.1 การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและผู้ถูกรายบุคคล
- 1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบบริหารจัดการ ในระดับหมู่บ้านและผู้ถูกรายบุคคล
- 1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ในระดับหมู่บ้านและผู้ถูกรายบุคคล
- 1.3 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ในระดับหมู่บ้านและผู้ถูกรายบุคคล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ เป็นประชากรในหมู่บ้าน โศกแขวนใหม่ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกของ 3 กลุ่ม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

กลุ่ม A หมายถึง ภาพรวมของกองทุนหมู่บ้าน บ้าน โศกแขวนใหม่

กลุ่ม B หมายถึง สมาชิกผู้กู้แต่ละราย

กลุ่ม C หมายถึง บริบทหรือสภาวะแวดล้อมของชาวบ้าน บ้าน โศกแขวนใหม่

2.1) กลุ่ม A ภาพรวมของกองทุนหมู่บ้าน บ้าน โศกแขวนใหม่ ประชากรของหน่วยระบบนี้ ได้แก่

2.1.1 คณะกรรมการกองทุน ซึ่งมีทั้งหมด 15 คน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน บ้าน โศกแขวนใหม่

2.1.2 สมาชิกกองทุนที่ไม่ได้กู้เงิน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาเงินกู้ของคณะกรรมการกองทุน

2.1.3 ชาวบ้านทั่วไปที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อกองทุน

2.1.4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับ นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.2) กลุ่ม B สมาชิกผู้กู้แต่ละราย ในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษามีสมาชิกผู้กู้ทั้งหมดจำนวน 43 ราย โดยนำเงินกู้ไปทำกิจกรรมดังนี้

2.2.1 ด้านเกษตร จำนวน 40 รายเป็นเงิน 900,000.- บาท ประกอบด้วย

- ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 23 รายเป็นเงิน 500,000.- บาท

- เลี้ยงสัตว์ จำนวน 17 รายเป็นเงิน 400,000.- บาท

2.2.2 ด้านค้าขาย จำนวน 3 รายเป็นเงิน 60,000.- บาท

คงเหลือเงินกู้ (กลุ่มค้าขาย) เป็นเงิน 40,000.- บาท

2.3) กลุ่ม C ข้อมูลบริบทชุมชนหรือสภาวะแวดล้อมของชาวบ้าน บ้าน โศกแขวนใหม่ได้แก่ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มบุคคลต่อไปนี้

2.3.1 ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกอบต. กรรมการหมู่บ้านและผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้าน โศกแขวนใหม่

2.3.2 ประชานกรรมการและกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่และหมู่บ้านใกล้เคียง รวมถึงประธานกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออม เป็นต้น

2.3.3 ชาวบ้านภายในหมู่บ้านโคกแขวนใหม่ เช่น ผู้เฒ่าผู้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน ที่มีความรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ในแง่มุมที่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง ที่เลือกเป็นการเลือกแบบ เจาะเจาะจง (Purposing sampling) โดยเลือกประชากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมมาเป็นผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ทั้งหมด คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้านที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยใช้เกณฑ์ การสุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัด

ในการประเมินครั้งนี้ ผู้จัดทำสารนิพนธ์แบ่งตัวแปรที่กำหนดหน่วยระบบในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชนภาพรวมของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ สมาชิกผู้กู้แต่ละราย เป็นหลักสำคัญ โดยมีตัวแปรและตัวชี้วัดดังนี้

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชน ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ ตัวชี้วัดของบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับคือ

3.1.1 บริบทระดับประเทศ ได้แก่ สภาพของดิน ฟ้า ไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและตัวบ่งชี้อื่น ๆ ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ความยากจนของประเทศ
2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
3. ภาวะขาดดุลการค้าของประเทศ
4. สภาพแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน
5. ความเคียดแค้นและการเป็นหนี้สินของประชาชน
6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท หรือ ความล้มเหลวของท้องถิ่นชนบท
7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

3.1.2 บริบทระดับท้องถิ่น ได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน สภาพป่าและหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน และตัวบ่งชี้อื่นๆ ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่นประกอบไปด้วย

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
2. สภาพปัจจุบัน
3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้านและชุมชน
4. ด้านวัฒนธรรม
5. ข้อมูลด้านอื่นๆ เช่น

5.1 ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพเช่น การมีหนี้สินของชาวบ้าน การมีที่ทำกินเป็นของตนเอง การเช่าที่ดินทำกิน การมีทัศนคติอยากได้สิ่งนั้นสิ่งนั้นจึงต้องขายทรัพย์สินเดิมหรือกู้ยืมหนี้สิน ตลอดจนระดับฐานะทางการเงินหรือทรัพย์สิน

5.2 วัฒนธรรมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เด่นๆของท้องถิ่น

5.3 ลักษณะบางประการ ที่เป็นศักยภาพในด้านดี ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้กับชุมชน เช่น ความสามัคคี ความขยัน การมีแหล่งท่องเที่ยว การมีแหล่งอาหารเป็นต้น

5.4 ลักษณะบางประการ ที่สื่อแสดงถึงความไม่เข้มแข็งของชุมชน เช่น การละทิ้งถิ่น การแตกแยกของครอบครัว ความไม่สามัคคี โรคภัยประจำท้องถิ่น เป็นต้น

3.2 ภาพรวมของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกเขวนใหม่ โครงการกองทุนโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบ ประกอบไปด้วยหน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและส่งเสริมผู้กู้ ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน จึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบไปด้วย

- ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - นโยบายของรัฐบาล , ระเบียบแนวทางปฏิบัติจากส่วนกลาง
 - การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ , ระดับจังหวัด , ระดับอำเภอ)
 - คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง
 - คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
 - เงิน 1 ล้านบาท
 - เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
 - ผู้สมัครขอกู้ , ทุนสะสมของหมู่บ้าน

- ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - การจัดทำระเบียบกองทุน
 - การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียน
 - ระบบบัญชีกองทุน
 - กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน
 - การรับสมัครสมาชิก
 - การหมดสภาพจากสมาชิก
 - การทำทะเบียนสมาชิก
 - กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินของกองทุน
 - การคัดเลือกผู้กู้
 - การ โอนเงินให้ผู้กู้
 - การรับชำระหนี้
 - การส่งเสริมการใช้จ่ายเงินกู้
 - การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
 - การช่วยหาตลาด
 - การตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน
 - การจัดการผลประโยชน์
- ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - จำนวนสมาชิกกองทุน
 - จำนวนผู้ได้กู้
 - ยอดเงินให้กู้
 - จำนวนผู้ชำระเงินตามกำหนด
 - ยอดเงินผู้ชำระคืนตามกำหนด
 - การใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์
 - ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง
 - ความเข้มแข็งของชุมชน
 - กองทุนสะสม
 - ชื่อเสียงของชุมชน

3.3 สมาชิกผู้กู้แต่ละราย ตัวชี้วัดของหน่วยระบบนี้คือ หน่วยระบบการดำเนินงาน ของผู้กู้แต่ละรายประกอบไปด้วย

- ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ
 - เงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้
 - สถานที่ในการประกอบอาชีพ
 - วัสดุอุปกรณ์ + วัตถุดิบ
- ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - การทำกิจการธูวิถี
 - การหาตลาดที่ดี
 - การหาวัตถุดิบที่ดี
 - การทำบัญชี
 - การวิเคราะห์ประเมิน
- ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - อาชีพเสริม (หลักและรอง)
 - สมาชิกในครอบครัว
 - สภาพความเป็นอยู่
 - รายได้ของครอบครัว
 - หนี้สินของครอบครัว

กล่าวโดยสรุปตัวชี้วัดการประเมิน โครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้นมีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัวต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้นเงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

ตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร ตัวแปรที่จะให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ในการประเมินได้กล่าวไว้ในหัวข้อวัตถุประสงค์ของบทที่ 1 มีดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโลก แฉวนใหม่ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด อันได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีกองทุนอยู่ก่อนแล้วก็กองทุน - มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้าน - รวมเงิน 1 ล้านบาทสมทบกับกองทุนอื่นๆ
2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน - มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องขึงกับกองทุนมาให้ความรู้
3. ทศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน - มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและรายได้
4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีการพัฒนาอาชีพ - มีการสร้างงาน - มีการสร้างรายได้ - มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
5. แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน - มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือ สมัครเป็นสมาชิกกองทุน - อื่นๆในรายงาน บรร.2 (ข้อ 1 – 12)
6. ยอดเงินในปัจจุบันของเงินกองทุนหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนสมาชิกกองทุน - จำนวนเงินออมและเงินทุน - ยอดคงเหลือของกองทุน 1 ล้านบาท

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าตัวแปร
1. คณะกรรมการบริหารกองทุน	<ul style="list-style-type: none"> - มีคณะกรรมการบริหารกองทุน - จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน

- มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน
- 2. ระเบียบการบริหารกองทุน
 - มีระเบียบการบริหารกองทุน
 - มีส่วนร่วมในการร่างระเบียบ
- 3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร
 - มีการประชุมของคณะกรรมการ
 - มีการรับสมัครสมาชิก
 - มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน
 - มีการรับฝากเงิน
 - มีการระดมทุนเงินฝาก
- 4. การตัดสินใจเงินกู้
 - มีระเบียบการกู้และขอทุน
 - มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย
 - จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
 - จำนวนผู้กู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
 - จำนวนผู้กู้ที่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้
 - จำนวนผู้กู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้
- 5. มีการจัดสรรผลประโยชน์
 - จำนวนยอดกองทุนสะสมจาก 1 ล้านบาท
 - จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ
 - มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
 - ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
 - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
 - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน
 - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้
3. มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง
 - ได้รับความรู้เกี่ยวกับการพึ่งตนเอง
 - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง

4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง - มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหาร
กองทุน
- การนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบ
อาชีพ
5. มีความเข้าใจเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น - ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการ
บริหารกองทุน
- มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการ
ดำเนินกิจการของผู้กู้

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในที่นี้ หมายถึงศักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุน หรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากธรรมชาติที่อาจจะมามีมาในอนาคต

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

- การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกัน
ระดับของกองทุน โดยรวม
 - มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจ
หลักการที่สำคัญว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของ
สมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม
 - มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงิน
กองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้อง
จัดการกันเอง
- ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้
แต่ละคน
 - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการ
ประกอบอาชีพโดยใช้หลักการพึ่งพาตนเอง
ทางเทคโนโลยี

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

- ศักยภาพเดิมของบริบทมีมากน้อยเท่าใด - สภาพของป่า สภาพของดิน สภาพของ
หนองน้ำ

- จำนวนของประชากร อาชีพครั้งแรกของประชากร
- ถนน ไฟฟ้า ประปา
- 2. การดำเนินงานที่ผ่านมาที่มีศักยภาพในด้านต่างๆ
 - 2.1 ทุนด้านการเงิน
 - จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน
 - จำนวนกลุ่มต่างๆและจำนวนเงิน
 - 2.2 ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ
 - จำนวนและลักษณะประชากร
 - การประกอบอาชีพและสภาพของที่ดิน
 - 2.3 ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี
 - จำนวนวัด / มัสยิด / โบสถ์
 - การใช้ภาษาพื้นบ้าน
 - มีโบราณสถาน - โบราณวัตถุ
 - อื่นๆในรายงาน บร.1 (ข้อ 5 , ข้อ 5.7)
 - 2.4 ทุนทางปัญญา
 - จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน
 - จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ
 - จำนวนนักเรียนในระดับต่างๆ
 - จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน
- 3. มีความเข้มแข็งในการทำการกิจการของผู้กู้
 - 3.1 การเกษตร
 - 3.2 ค้าขาย
 - 3.3 การบริการ ในชุมชน
 - 3.4 อุตสาหกรรมในครัวเรือน
 - 3.5 การลดรายจ่าย , พัฒนาอาชีพ
 - ในแบบ บร.4 ข้อ 5
 - จำนวนผู้กู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบว่ามีปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร

1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน
2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน

ลักษณะค่าของตัวแปร

- มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน มีจำนวนมากน้อยเพียงใด
- จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน

3. มีกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร

1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน
2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

- จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน
- จำนวนกลุ่มองค์กรต่างๆในชุมชน

ลักษณะค่าของตัวแปร

- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน
- จำนวนผู้ที่ไม่พอใจในการตัดสินใจเงินกู้
- จำนวนผู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดขององค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

ตัวแปร

1. มีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในชุมชน
2. มีองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน
3. มีองค์กรภายในชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายนอกชุมชน

ลักษณะค่าของตัวแปร

- มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน
- มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเสริมกัน
- มีหน่วยงานองค์กรมาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต
- มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- มีการจำหน่ายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับตำบลอื่นๆ

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด

ตัวแปร

1. มีความสามัคคี
2. มีความซื่อสัตย์
3. ชกย่องคนทำดี
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้

ลักษณะค่าของตัวแปร

- ลักษณะค่าบนตัวแปรใน บร.2

7. ครอบครัวยุคใหม่มีความ
8. มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร
9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็กและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
12. มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านโลกแวนใหม่ ที่ผู้จัดทำ
สารนิพนธ์ รับผิดชอบ

ตัวแปร
ความเข้มแข็งของชุมชน

- ลักษณะค่าของตัวแปร**
- มีกองทุนให้กู้ยืมอย่างถาวร
 - ประชาชนในหมู่บ้านมีความสามัคคี
 - มีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ
 - มีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและเป็นกลาง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ในการประเมินครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินกองทุนหมู่บ้าน บ้านโลกแวนใหม่ได้แก่ แผนหมู่บ้าน แบบบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ ถ้ารูป ศึกษาจาก เอกสารต่างๆ เช่น กชช.2ค จปฐ. แผนพัฒนาตำบลรายปีและ 5 ปี ข้อมูลจากสถานีอนามัย ข้อมูล จากศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้านและแบบรายงาน (บร.) ต่างๆ ได้แก่

1. แบบรายงาน บร.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
2. แบบรายงาน บร.2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
3. แบบรายงาน บร.3 แบบรายงานความรู้ความเข้าใจ ทศนคคที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมือง
4. แบบรายงาน บร.4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
5. แบบรายงาน บร.5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
เมือง
6. แบบรายงาน บร.6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

7. แบบรายงาน บร.7 แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาความเข้มแข็งของชุมชนใน
ทัศนของประชาชน

8. แบบรายงาน บร.8 แบบรายงาน โครงการเศรษฐกิจชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

9. แบบรายงาน บร.9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์

10. แบบรายงาน บร.10 แบบสรุปบทเรียนของชุมชนหมู่บ้าน

11. แบบรายงาน บร.11 แบบศึกษาเจาะลึกรายการณิ

12. แบบรายงาน บร.12 แบบการวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการประเมินโครงการนี้ แนวทางการดำเนินงานด้านข้อมูลตามหลักวิชาการที่รวบรวมมา
ได้ในการใช้เก็บข้อมูลและการประเมิน ประกอบด้วยวิธีการหลายวิธีดังต่อไปนี้

- การสัมภาษณ์ประกอบแบบรายงาน (บร.) ต่างๆ
- การประชุมเวทีชาวบ้าน
- การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
- การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม
- ใช้ข้อมูลมือสอง ได้แก่ กชช.2ค จปฐ. แผนพัฒนาตำบลรายปีและราย5ปี ข้อมูลจาก
สถานีอนามัย ข้อมูลจากศูนย์ส่งเสริมสุขภาพประจำหมู่บ้าน ข้อมูลจากโรงเรียนใน
หมู่บ้าน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา
และเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อสร้างข้อสรุป โดยกำหนดประเด็นหลักไว้ คือสภาพที่เอื้ออำนวยในการจัด
ตั้งกองทุนหมู่บ้านและความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อการวิเคราะห์อนาคตของกองทุนเงินล้านโดย
พิจารณาศักยภาพของชุมชน ซึ่งมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะทั่วไป สภาพความเป็นอยู่ สาธารณูปโภค
2. สภาพที่เอื้ออำนวยต่อการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน บ้านโลกแฉวนใหม่
 - 2.1 ความสามัคคีในชุมชน
 - 2.2 จิตสำนึกร่วมกันของประชาชนในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกันบริหาร
 - 2.3 กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบถึงนโยบาย วิธีการบริหารจัดการกองทุน

2.4 ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและบริหารจัดการกองทุน เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ รวมทั้งร่วมสร้างกองทุนไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองต่อไป

2.5 กำหนดวิธีแก้ปัญหาเมื่อเกิดความผิดพลาดขึ้น

3. ความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อการวิเคราะห์ของกองทุนเงินล้าน โดยพิจารณาศักยภาพของชุมชน

3.1 โครงสร้างขององค์กรบริหารและจัดการชุมชน

3.2 ความสนับสนุนเกื้อกูลกันภายในชุมชน

3.3 ความรับผิดชอบของสมาชิกในชุมชน

3.4 การศึกษา การเรียนรู้ การหาโอกาสเพิ่มเติมของสมาชิกในชุมชน

3.5 โครงสร้างพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติของสมาชิกในชุมชน

3.6 วัฒนธรรมค่านิยมและความเป็นอยู่จากภายนอกชุมชน

3.7 ความเป็นผู้นำของสมาชิกในชุมชน

3.8 ความหลากหลายของอาชีพและวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลและตีความหมาย ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโลกแฉวนใหม่นั้น ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งคุณลักษณะของข้อมูลดังกล่าว เป็นผลมาจากการจดบันทึกและรวบรวมผลการศึกษาภาคสนาม ด้วยวิธีการศึกษาแบบต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้นการวิเคราะห์และตีความหมายของข้อมูล ที่มีลักษณะรายละเอียด เป็นคำพูด พฤติกรรม ความคิดเห็น จำเป็นต้องใช้วิธีการที่ละเอียดอ่อนและซับซ้อน ทั้งนี้เพื่อกันหาความหมาย ค้นหาคำอธิบาย และสร้างข้อสรุปรวมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวเข้ากับสถานการณ์ บริบทแวดล้อม และความเป็นจริงของบ้านโลกแฉวนใหม่

สำหรับข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม ที่ได้รวบรวมข้อมูลเกือบทั้งหมดของหมู่บ้าน ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ รวมถึงข้อเขียนประเด็นที่เกี่ยวข้องซึ่งได้รับการตีพิมพ์ ในขั้นตอนนี้ข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่างๆ จะได้รับการวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูลตามขั้นตอนและรายละเอียดดังต่อไปนี้

การตรวจสอบข้อมูลจากบันทึกภาคสนาม ไม่ว่าจะมาจากการสัมภาษณ์ การสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ฯลฯ จะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดก่อน การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร ซึ่งอาจอยู่ในรูปสิ่งพิมพ์ที่แตกต่างกัน เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน รายงานการวิจัย บันทึกการ

ประชุม การใช้ประโยชน์จากเอกสารเหล่านี้ จึงต้องใช้เวลาในการรวบรวม จัดหมวดหมู่ และจับประเด็นใจความสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินมาใช้ในครั้งนี้ การจัดระบบข้อมูล โดยการแยกข้อมูลออกเป็นหัวข้อหรือประเด็นสำคัญ.

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ในบทที่ 4 นี้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ จะได้กล่าวถึงผลการติดตามการประเมินโครงการ ซึ่งได้นำกรอบความคิดทฤษฎี ซิปป์โมเดล (CIPP Model) ดังรายละเอียดที่ได้แสดงในบทที่ 3 แล้วเมื่อนำมาวิเคราะห์และประเมินโดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมินกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ สามารถ

แบ่งได้เป็น 4 ตอนดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน ของบ้านโคกแขวนใหม่
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม (หน่วยระบบ A)
3. ผลการประเมิน ผู้รู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)
4. การสรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน ของบ้านโคกแขวนใหม่

1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

บ้านโคกแขวนใหม่หมู่ที่ 2 ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ เริ่มก่อตั้งขึ้นในปี 2516 หรือประมาณ 29 ปีที่ผ่านมา เดิมทีรวมอยู่กับหมู่บ้านโคกแขวนเก่า ต่อมาได้มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร จึงได้แบ่งเป็น 3 หมู่บ้าน คือ บ้านโคกแขวนใหม่ หมู่ 2 , บ้านโคกแขวนเก่า หมู่ 4 และบ้านโคกแขวนพัฒนา หมู่ 8 ซึ่งชื่อ “ บ้านโคกแขวนใหม่ ” ตั้งขึ้นมาจากการแยกตัวจากบ้านโคกแขวนเก่า นั่นเอง คนกลุ่มแรกที่เริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน ประกอบด้วย นายโฮน ช่วยงาน , นายพูน ช่วยงาน , นายชื่น เขนสันเทียะ , นายเลี่ยม สิงห์พยัคเดช , นายหล้า เคสันเทียะและนายจำ ประเสริฐสุวรรณ โดยได้มาจับจองพื้นที่ในการทำนา ทำไร่และเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการสร้างบ้านเรือน และเนื่องจากมีพื้นที่ติดต่อกับบ้านบึงประเสริฐตำบลพลกรัง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ก็ได้มีประชาชนของหมู่บ้านบึงประเสริฐบางส่วนอพยพมาจับจองพื้นที่ดังกล่าวและร่วมกันตั้งเป็น “ หมู่บ้านโคกแขวนใหม่ ” ซึ่งการตั้งถิ่นฐานเป็นแบบกระจายไปทั่วพื้นที่

1.2 สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน

บ้านโคกแขวนใหม่ ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบสูง มีเนื้อที่ประมาณ 1,969 ไร่มีอาณาเขตติดต่อดังนี้
ทิศเหนือ จด บ้านโคกแขวนเก่า

ทิศตะวันออก จุด บ้านบึงประเสริฐ ตำบลพลกรัง

ทิศตะวันตก จุด บ้านหนองสะแก

1.3 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร

สภาพที่ดิน ป่าไม้พื้นที่สาธารณะและแหล่งน้ำที่สำคัญของบ้าน โลกเขวนใหม่ส่วนใหญ่ มีสภาพที่ดินเป็นที่ร่วนปนทรายมีป่าไม้ธรรมชาติเพียงเล็กน้อยส่วนใหญ่เป็นที่นาและไร่มัน สำปะหลังมีแหล่งน้ำธรรมชาติจำนวน 3 แห่ง เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคภายในหมู่บ้านตลอดทั้งปี ชาวบ้านอาศัยน้ำฝนในการทำเกษตร ปัจจุบัน ไม่มีพื้นที่สาธารณะที่ดินทุกแปลงของราษฎร มีเอกสารสิทธิ์แล้ว โดยครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองมีดังนี้

ที่ดินจำนวน 1-5 ไร่	ไม่มีจำนวน	12	ครอบครัว
" 6-10 "	"	10	"
" 11-12 "	"	3	"
" 21-50 "	"	13	"
" 50 ไร่ขึ้นไป	ไม่มีจำนวน	5	"

บ้านโลกเขวนใหม่ เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2 ตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลพันดุง เมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านถนนเป็นทางเกวียน เริ่มมีการพัฒนา เป็นถนนลูกรังเมื่อปี 2520 มีความยาว 1,500 เมตร และเป็นถนนลาดยางเมื่อปี 2540 มีความยาว 1,000 เมตร มีไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้านเมื่อปี 2528 มีโทรศัพท์สาธารณะอยู่ 1 เครื่อง หอกระจายข่าว 1 แห่ง ปัจจุบันยังไม่มีประปาหมู่บ้าน

1.4 สภาพสังคมและวัฒนธรรม

บ้านโลกเขวนใหม่มีระบบเครือญาติที่ผูกพันกันมาตั้งแต่เริ่มแยกตัวจากบ้าน โลกเขวนเก่า คือ ตระกูล "ช่วยงาน" "เคสันเทียะ" และ "ประเสริฐสุวรรณ" ซึ่งเป็นตระกูล ที่ร่วมกันก่อตั้งบ้านโลกเขวนใหม่ ประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้องกัน มีการแบ่งเป็นคุ้มทั้งหมดรวม 4 คุ้มๆละประมาณ 12-13 ครอบครัว มีนายหล้า เคสันเทียะ เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก (ปัจจุบันเกษียณอายุแล้ว) ผู้นำหมู่บ้านที่สำคัญในปัจจุบันมีดังนี้

นายสังวาลย์ จำพันดุง	เป็นกำนันตำบลพันดุง
นายสมใจ ขอนพุดชา	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
นายทงศ์ สุวรรณปักษ์	เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
นายหล้า เคสันเทียะ	เป็นสมาชิก อบต.
นายประเสริฐ สุวรรณปักษ์	เป็นสมาชิก อบต.
นายเทียน ใต้สันเทียะ	เป็นประธานประชาคมหมู่บ้าน

สภาพปัจจุบันบ้านโคกแขวนใหม่มีจำนวนครัวเรือน 52 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 223 คน แบ่งเป็นชาย 118 คน หญิง 105 คนจำนวนประชากรแยกตามอายุได้ดังนี้

ประชากรวัย 1 วัน - 3 ปีเต็ม	มีจำนวน	12	คน
3 ปี 1 วัน - 6ปีเต็ม	"	14	คน
6 ปี 1 วัน - 12ปีเต็ม	"	18	คน
12 ปี 1 วัน - 14ปีเต็ม	"	8	คน
15 ปี 1วัน - 18ปีเต็ม	"	16	คน
18 ปี 1วัน - 50ปีเต็ม	"	103	คน
50 ปี 1วัน - 60ปีเต็ม	"	20	คน
60 ปี 1วันขึ้นไป	"	32	คน

ในหมู่บ้านโคกแขวนใหม่มีวัดอยู่ 1 แห่ง ชื่อ วัดโคกแขวน เป็นวัดที่มีมาตั้งแต่อดีตนับร้อยปีปัจจุบันมีพระจำนวน 3 รูป ราษฎรในหมู่บ้านยังมีการสืบสานประเพณีที่สำคัญอีกหลายอย่าง เช่น ประเพณีทำบุญวันขึ้นปีใหม่, วันมาฆบูชา, วันสงกรานต์, วันลอยกระทง, วันเข้าพรรษาเป็นต้น

1.5 สภาพเศรษฐกิจและรายได้ของครอบครัว

ราษฎรบ้านโคกแขวนใหม่ ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่มันสำปะหลัง เลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย หมู ไก่ เป็นต้นมีจำนวน 51 ครอบครัว ในหมู่บ้านมีผู้ประกอบการรับราชการเพียง 1 ครอบครัว ค้าขาย 2 ครอบครัว และรับจ้าง 15 ครอบครัว มีโรงสีในหมู่บ้าน 1 โรง รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปีในแต่ละครอบครัวสรุปได้ดังนี้

10,001-20,000	บาทต่อปีมีจำนวน	7	ครอบครัว
20,001-30,000	"	32	"
30,001-50,000	"	10	"
50,001-100,000	"	4	"

ในแต่ละปีสามารถเก็บภาษีต่างๆ เช่น ภาษีที่ดิน , ภาษีร้านค้า ฯลฯ ได้ปีละ 5,983.- บาท (ข้อมูลปี 2544) นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งกลุ่มต่างๆดังนี้

- กลุ่มออมทรัพย์ ตั้งขึ้นเมื่อปี 2543 ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 30,000 บาท
- กลุ่มกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตั้งขึ้นเมื่อปี 2540 ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 46,000 บาท
- กลุ่มอาชีพเศรษฐกิจชุมชน ตั้งขึ้นเมื่อปี 2543 (งบประมาณของ อบต.) ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 100,000 บาท

อย่างไรก็ตามในรอบ 5 ปีที่ผ่านมามีโครงการต่างๆ เข้ามาพัฒนาหมู่บ้านดังนี้

- โครงการขุดลอกสระ โลกแขวน เข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2544 โดยสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) เป็นงบถ่ายโอนผ่านองค์การบริหารส่วนตำบลพันดุง ผลการดำเนินงานทำให้สระ โลกแขวน เก็บกักน้ำได้ปริมาณที่มากขึ้น ทำให้ประชาชนมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี
- โครงการถนนหินคลุกเข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2544 โดยองค์การบริหารส่วนตำบลพันดุง ผลการดำเนินการ ทำให้เส้นทางเชื่อมต่อระหว่าง บ้าน โลกแขวนใหม่กับบ้านบึงประเสริฐ ต.พลกรัง สะดวกสบายมากขึ้น

ผลการประเมินบริบทชุมชนของบ้าน โลกแขวนใหม่สรุปได้ว่าบ้าน โลกแขวนใหม่เป็นหมู่บ้านที่มีประชากรน้อยที่สุดของตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ ประชากรมีอาชีพทางด้านเกษตรกรรมปลูกมันสำปะหลังและทำนาเป็นอาชีพหลัก เนื่องจากพื้นที่เป็นดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำเป็นสระน้ำขนาดกลางจำนวน 3 แห่งและใช้น้ำฝนในการอุปโภคบริโภค ยังไม่มีประปาหมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2 ของแผนพัฒนาจากองค์การบริหารส่วนตำบลพันดุง ประชากรโดยเฉลี่ยมีรายได้ระดับปานกลาง เป็นหมู่บ้านปลอดผู้ไม่รู้หนังสือ และปลอดยาเสพติด ประชาชนมีความสมัครสมานสามัคคีให้ความร่วมมือในกิจกรรมของส่วนรวม เป็นอย่างดี สืบเนื่องจากการได้รับการประกาศให้เป็นหมู่บ้านสุขภาพดีถ้วนหน้าอย่างยั่งยืนของกระทรวงสาธารณสุขเป็นหมู่บ้านแรกของตำบลพันดุง

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม (หน่วยระบบ A)

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้

2.1 การประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วย

2.1.1 นโยบายของรัฐบาลและระเบียบแนวทางปฏิบัติจากส่วนกลาง

จากการสัมภาษณ์และ เปิดเวทีชาวบ้านของบ้าน โลกแขวนใหม่พบว่าในการประชุม กำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านของอำเภอขามทะเลสอ เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2544 ณ.ที่ว่าการอำเภอ ขามทะเลสอ นายอำเภอขามทะเลสอ ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า รัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองขึ้น ให้เป็นแหล่งสนับสนุนการประกอบอาชีพของประชาชนในชนบทและชุมชน โดยมีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นผู้ดำเนินการ ตามนโยบาย ภายใต้การกำกับดูแลของ นายสุวิทย์ คุณกิตติ ประธานกรรมการกองทุนฯแห่งชาติซึ่งรัฐบาลได้ กำหนดเป้าหมายให้เงินกองทุนหมู่บ้านสามารถจัดสรรให้ดำเนินการได้ภายในเดือนกรกฎาคม 2544 โดยมีหลักการสำคัญคือเสริมสร้าง สำนักความเป็นท้องถิ่น ให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต จัด

การหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม เป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน โดยให้อิทธิพลที่เกี่ยวกับข้อคือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และ ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

2.1.2 คณะอนุกรรมการในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีดังนี้

- ระดับชาติ มีคณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีหน้าที่ในการปฏิรูประบบราชการ บูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- ระดับจังหวัด มีคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด ทำหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบผลการประเมินความพร้อมของกองทุน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ และสนับสนุนการเตรียมความพร้อมติดตาม ตรวจสอบ สนับสนุนด้านวิชาการ และการจัดการแก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองพร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

- ระดับอำเภอ มีคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ สำหรับตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอประกอบด้วย

1. ปศุสัตว์อำเภอ	เป็นหัวหน้าคณะทำงาน
2. หัวหน้าฝ่ายทะเบียนอำเภอ	เป็นคณะทำงาน
3. หัวหน้าสายตรวจประจำตำบล	"
4. หัวหน้าสถานีอนามัยพันดุง	"
5. เกษตรตำบลพันดุง	"
6. พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบตำบลพันดุง	"
7. ประธานประชาคมตำบลพันดุง	"
8. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพันดุง	"

2.1.3 การประชาสัมพันธ์ ในการประชาสัมพันธ์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ โดยคณะกรรมการในระดับอำเภอ ตามแนวทางดังนี้คือ

1. การประชาสัมพันธ์ ในแนวกว้าง เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงนโยบาย หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตลอดจนสร้างจิตสำนึกของประชาชน

2. การประชาสัมพันธ์ในแนวลึก เกี่ยวกับเนื้อหาของระเบียบที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

3. การประชาสัมพันธ์เพื่อกระบวนการเรียนรู้ ในช่วงที่มีการเตรียมความพร้อมและการดำเนินงานบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

4. การประชาสัมพันธ์ เพื่อการติดตามประเมินผลและผลสัมฤทธิ์

2.1.4 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายเทียน ได้สันเทียะ	ประธานกองทุน
2. นายสมใจ ครงกระโทก	รองประธาน
3. นายประเสริฐ สุวรรณปีกษ์	เลขานุการ
4. นางพนม วงษ์มณี	เหรัญญิก
5. นางสมนึก รุกกระโทก	ผู้ช่วยเหรัญญิก
6. นางสมจิตร ศรีอภัย	ประชาสัมพันธ์
7. นางละมุล ช่วยการ	ฝ่ายตรวจสอบ
8. นางบุบผา ไชพันคง	”
9. นายเจือ ช่วยสันเทียะ	”
10. นางสนั่น ผงสันเทียะ	”
11. นางสมร สุกำปิง	”
12. นางสมหมาย น้อยหมื่นไวย	”
13. นายถิ ต่างสันเทียะ	กรรมการ
14. นายแดง เกี้ยวสันเทียะ	”
15. นางเคื่อนแจ่ม ขอนพุดชา	”

ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษา กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. ส.ต.อ.เดโช โรพันคง
2. นายสมใจ ขอนพุดชา
3. นายจำลอง เคสันเทียะ
4. นายทงกั สุวรรณปีกษ์
5. นายหดำ เคสันเทียะ

6. นายจัน ไชพันคง
7. นายสาย สุวรรณปักษ์
8. นายรัฐจวน เทียนพลกรัง

2.1.5 เงินกองทุน 1 ล้านบาท

กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ ได้เริ่มดำเนินการ โดยการเตรียมความพร้อมด้วยการประชาสัมพันธ์เตรียมประชุมราษฎรในหมู่บ้านและประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวตั้งแต่วันที่ 6-15 มิถุนายน 2545 มีการจัดเวทีประชาคมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หมวด 9 บทเฉพาะกาล ข้อ 41 และจัดทำระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ ประกาศใช้เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2544 ต่อมาได้รับจัดสรรเงิน โดยได้รับเงินโอนจำนวน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2544 จากนั้นได้ดำเนินการพิจารณาให้กู้ยืมแก่สมาชิกแต่ละรายต่อไป

2.1.6 เงินทุนสะสมอื่นๆ ที่มีในบ้านโคกแขวนใหม่ ได้แก่

1. กลุ่มออมทรัพย์ ตั้งขึ้นเมื่อปี 2543 ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 30,000.- บาท
2. มีกลุ่มกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตั้งขึ้นเมื่อปี 2540 ปัจจุบันมีเงิน กลุ่ม 46,000.-บาท
3. กลุ่มกองทุนเศรษฐกิจชุมชน ตั้งขึ้นเมื่อปี 2543 ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 100,000 บาท

2.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบด้วย

2.2.1 กระบวนการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน พบว่าเป็นไปตามระเบียบกองทุนฯและวิธีการที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดไว้ โดยคณะกรรมการ ได้ร่างระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ เพื่อนำเสนอในที่ประชุมสมาชิก และเมื่อสมาชิกมีมติให้ความเห็นชอบ จึงได้มีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2544

2.2.2 กระบวนการจัดทำระบบบัญชีของกองทุน พบว่าคณะกรรมการกองทุนได้มีการเข้ารับการอบรมการจัดทำบัญชี จากคณะกรรมการระดับอำเภอ ของอำเภอขามทะเลสอ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนฯแห่งชาติกำหนด โดยมีรายละเอียดคือ

- สมุดบัญชีที่ใช้มีดังนี้
 1. สมุดบัญชีรายรับ บันทึกการรับเงินสด/เงินฝากธนาคาร
 - 1.1 สมุดบัญชีรายรับกองทุน 1 ล้าน
 - 1.2 สมุดบัญชีรายรับกองทุนเงินออม
 2. สมุดบัญชีรายจ่าย บันทึกการจ่ายเงินสด/เงินฝากธนาคาร

2.1 สมุคบัญญัติรายจ่ายกองทุน 1 ล้านบาท

2.2 สมุคบัญญัติรายจ่ายกองทุนเงินออม

- ทะเบียนคุมรายละเอียด

1. ทะเบียนคุมคำขอกู้
2. ทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว
3. ทะเบียนคุมเงินฝากสัจจะ/เงินรับฝาก/เงินค่าหุ้นรายตัว
4. ทะเบียนคุมทรัพย์สิน

- การจัดทำรายงาน

1. รายงานรายได้ค่าใช้จ่าย ประจำเดือนและปี (งบกำไร ขาดทุน แสดงผลการดำเนินงานภายในเดือนหรือปีนั้นๆ) ของกองทุน 1 ล้านบาท และ กองทุนเงินออม
2. รายงานงบดุล ประจำเดือนและปี (งบดุล-แสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นเดือนหรือสิ้นปี) ของกองทุน 1 ล้านบาท และ กองทุนเงินออม

2.2.3 กระบวนการรับสมัครสมาชิก พบว่าผู้จะสมัครเป็นสมาชิกจะต้องดำเนินการดังนี้

1. ขึ้นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุน ได้ที่คณะกรรมการกองทุนฯ บ้าน โลกแขวนใหม่
2. เป็นผู้มีคุณสมบัติตาม ข้อ 6 ของระเบียบข้อบังคับกองทุนฯ บ้าน โลกแขวนใหม่ โดยสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก

3. คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่า จะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก โดยชอบธรรม

2.2.4 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ พบว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้าน โลกแขวนใหม่ จะมีการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้ โดยดูวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมและความเป็นไปได้ของโครงการว่าสามารถดำเนินการได้จริง มีความคุ้มค่าต่อการลงทุนและต้องนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมที่กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับของกองทุนฯ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี

2.2.5 กระบวนการรับชำระหนี้ พบว่ากองทุนหมู่บ้าน บ้าน โลกแขวนใหม่ กำหนดให้มีการชำระเงินกู้คืนพร้อมดอกเบี้ย เมื่อครบกำหนด 1 ปี (จะครบกำหนดเดือนตุลาคม 2545 นี้) กรณีผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน

2.2.6 กระบวนการจัดสรรผลประโยชน์ พบว่ากองทุนหมู่บ้าน บ้าน โลกแขวนใหม่จะนำมาจัดสรรดังนี้

1. เป็นเงินปันผลค่าหุ้นอัตราร้อยละ 20 ต่อปี
2. เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้ถือหุ้นอัตราร้อยละ 20 ต่อปี
3. เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนอัตราร้อยละ 20 ต่อปี
4. เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านในอัตราร้อยละ 40 ต่อปี

2.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. **ผลโดยตรง** พบว่า กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ ปัจจุบันมีผู้สมัครเป็นสมาชิกกองทุนจำนวน 57 คน มีผู้เสนอขอถือหุ้นทั้งหมดจำนวน 43 รายซึ่งคณะกรรมการกองทุนได้พิจารณาอนุมัติทั้งหมด 43 รายขอเงินให้กู้รวมเป็นเงิน 960,000.- บาท ดอกเบี้ยจากเงินกู้รวมเป็นเงิน 48,000.- บาทผู้กู้ได้นำเงินไปดำเนินกิจกรรมทางด้านการพัฒนาอาชีพดังนี้

- การผลิตทางการเกษตร ได้แก่

1. ปลูกพืช คือ มันสำปะหลัง จำนวน 23 รายรวมเงินกู้ 500,000.- บาท
2. เลี้ยงสัตว์คือไก่ สุกร โค กระบือ จำนวน 17 รายรวมเงินกู้ 400,000.- บาท

- ค้าขาย คือ ขายของชำ จำนวน 3 รายรวมเงินกู้ 60,000.- บาท
รวมทั้งหมด 43 ราย เป็นเงิน 960,000.- บาท

เงินกองทุน 1 ล้านบาทปัจจุบันคงเหลือ 40,000.- บาทและมีเงินออมของสมาชิกจำนวน 20,748.28 บาท (เดือนกันยายน 2545) จำนวนการกู้ยืมของสมาชิกแยกตามยอดเงินกู้มีดังนี้

- กู้ยืม 10,000.- บาท	มีจำนวน 1 ราย	เป็นเงิน 10,000.- บาท
- กู้ยืม 20,000.- บาท	มีจำนวน 38 ราย	เป็นเงิน 760,000.- บาท
- กู้ยืม 50,000.- บาท	มีจำนวน 4 ราย	เป็นเงิน 190,000.- บาท

เนื่องจากระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่กำหนดให้ผู้กู้ส่งคืนเงินกู้พร้อมทั้งดอกเบี้ยปีละ 1 ครั้งตั้งแต่วันที่รับเงินกู้ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2544 จนถึงปัจจุบัน (สิงหาคม 2545) จึงยังไม่มีชำระคืนเงินกู้ แต่ทางคณะกรรมการกองทุน จะมีการรายงานความเคลื่อนไหวของกองทุนให้ทางคณะกรรมการสนับสนุนของอำเภอขามทะเลสอทราบทุกเดือนว่าการดำเนินงานของกองทุนเป็นอย่างไร และมีการนำเงินฝากสัจจะที่สมาชิกทุกคนต้องส่งทุกวันที่ 7 ของเดือน (ตามระเบียบข้อบังคับ ข้อ 15) ไปฝากธนาคาร นอกจากนี้ต้องจัดทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนฯและติดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนเพื่อให้สมาชิกทราบ

2. **ผลกระทบโดยตรง** พบว่า จำนวนผู้ได้รับเงินกู้ทั้ง 43 รายแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ

2.1 กลุ่มปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 23 ราย

2.2 กลุ่มเลี้ยงสัตว์ จำนวน 17 ราย

2.3 กลุ่มค้าขาย จำนวน 3 ราย

จากการสัมภาษณ์ผู้รู้ที่เป็นรายบุคคลและจัดเวทีประชุมเฉพาะกลุ่มถึงทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน และผลการนำเงินกู้ที่ได้รับไปดำเนินการพบว่า

1. ผู้รู้เห็นว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่ดีที่ต้องการช่วยเหลือราษฎร ให้มีทุนหมุนเวียนให้กู้ยืมในการประกอบอาชีพ ซึ่งมีการคิดอัตราดอกเบี้ยที่ถูกลงกว่าการกู้จากสถาบันการเงินของรัฐ หรือจากเงินกู้ในระบบ เป็นการลดต้นทุนในการผลิต

2. การให้ประชาชนในหมู่บ้านได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนโดยให้มีผู้ร่วมประชุมอย่างน้อย 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน เป็นการทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในหมู่บ้าน ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีความรู้สึกร่วมกันว่าทุกคนเป็นเจ้าของกองทุนดังกล่าว ทำให้เกิดจิตสำนึกที่จะช่วยกันดูแล บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้เป็นกองทุนหมุนเวียนที่อยู่กับหมู่บ้านอย่างยั่งยืน

3. กองทุนหมู่บ้านช่วยกระตุ้นให้ชาวบ้าน ได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและศักยภาพของหมู่บ้านอย่างเต็มที่ ปราศจากการแทรกแซงจากหน่วยงานของทางราชการกล่าวคือ รัฐบาลต้องการให้ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง ดูแลและตรวจสอบกันเอง ภาครัฐเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำและสังเกตการณ์เท่านั้น

4. กองทุนหมู่บ้านช่วยสร้างโอกาสให้แก่ผู้ที่ต้องการเงินทุน ในการประกอบอาชีพที่ขาดหลักทรัพย์ในการกู้ยืม เพราะระเบียบข้อบังคับของกองทุนบ้านโลกแขนงใหม่ สามารถให้สมาชิกอย่างน้อย 2 คนเป็นผู้ค้ำประกันให้ผู้กู้ได้

3. ผลกระทบโดยอ้อม พบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทำให้ประชาชนในบ้านโลกแขนงใหม่ที่ไปกู้เงินนอกระบบมีน้อยลงมากทั้งนี้เพราะดอกเบี้ยของกองทุนหมู่บ้านถูกลงกว่ามาก

3. ผลการประเมินผู้รู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้รู้แต่ละราย

3.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1. ประสิทธิภาพในการดำเนินการของผู้รู้ มีจุดเด่นที่น่าสนใจคือผู้รู้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินการในอาชีพที่ตนเองขอกู้เงินไปลงทุนอยู่ก่อนแล้ว ไม่ว่าจะเป็กลุ่มปลูกมันสำปะหลัง กลุ่มเลี้ยงสัตว์ หรือกลุ่มร้านค้าขายของชำในหมู่บ้านก็ตามที่มีเพียง 2 ร้าน เท่านั้น

ส่วนจุดค้อยคือผู้กู้ที่ปลูกมันสำปะหลังอาจต้องเสี่ยงกับราคามันคกต่ำไม่แน่นอนเพราะช่วงนี้ราคามันสำปะหลังค่อนข้างดี จึงมีเกษตรกรปลูกมันจำนวนมาก อาจทำให้สินค้าล้นตลาด และทำให้ราคาตกต่ำได้

2. รายได้ของผู้กู้ ผู้กู้กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ส่วนใหญ่มีอาชีพทางด้านเกษตรกรรม มีฐานะระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ทุกครอบครัวมีรายได้เกิน 15,000.- บาทต่อปีซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ จปฐ. ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอขามทะเลสอ

3. หนี้สินธนาคารของผู้กู้ ส่วนใหญ่จะกู้เงินจากธนาคาร ธกส. สาขาอำเภอขามทะเลสอ เพื่อนำเงินมาลงทุนในการเกษตร เมื่อครบปีก็ต้องส่งเงินคืนพร้อมดอกเบี้ย หากปีใดราคาผลผลิตตกต่ำก็จะประสบกับภาวะขาดทุน แต่ส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่าแม้ขาดทุนก็ต้องทำเพราะไม่รู้ว่าจะไปทำอะไร จึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือ

4. หนี้รายทุนนอกระบบของผู้กู้ จะมีการกู้ยืมในยามจำเป็นเท่านั้น เช่น ช่วงลูกหลานเปิดเทอมใหม่ต้องใช้จ่ายสูง หรือเมื่อเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกระทันหันเป็นต้น ซึ่งก็เป็นบุคคลในหมู่บ้านที่มีฐานะดี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3 ต่อเดือน ในบ้านโคกแขวนใหม่มีประมาณ 3 ครอบครัวที่เป็นผู้ให้กู้

3.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1. เงินที่กู้มาได้นำไปใช้ในการปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 23 ราย,เลี้ยงสัตว์ 17 ราย และนำไปลงทุนค้าขายของชำจำนวน 3 ราย รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 960,000.-บาท คงเหลือ 40,000.- บาท

2. เงินอื่นๆ ในหมู่บ้านมีกองทุนอยู่หลายกองทุนเช่น กองทุนศูนย์ส่งเสริมราษฎรประจำหมู่บ้าน,กองทุนอสม.,กองทุนสัจจะออมทรัพย์และกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์

3. สถานที่แถววัดดูดิบ ผู้กู้ทั้งหมดนำเงินไปลงทุนในหมู่บ้านอย่างแท้จริงเพราะส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองในหมู่บ้าน ส่วนผู้กู้ที่ไปค้าขายก็มีร้านตั้งอยู่ในหมู่บ้าน

4. กำลังงาน ส่วนใหญ่เป็นกำลังของสมาชิกในครัวเรือน จะมีจ้างแรงงานบ้างเล็กน้อยแต่ก็เป็นการจ้างคนในหมู่บ้านนั่นเอง จึงเป็นการสร้างงานให้คนในพื้นที่อีกทางหนึ่งด้วย

3.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1. การทำกิจการดูวิธี ส่วนใหญ่ผู้กู้มีความชำนาญในกิจการที่กู้ไปทำเป็นอย่างดีเพราะมีอาชีพดังกล่าวตามที่เสนอขอกู้มาก่อนแล้ว

2. การหาตลาดที่ดี พบว่าผู้กู้ต้องหาตลาดเองตามที่เคยทำกันมา มีหน่วยงานของรัฐไปแทรกแซงหรือหาตลาดให้น้อยมาก จึงเป็นปัญหาที่ควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร

3. การทำบัญชี มีการจัดทำบัญชีแบบง่ายๆ คือ มีรายรับ รายจ่าย สิ่งต่างๆที่ลงทุนซื้อหรือจ้างเมื่อขายผลผลิตได้ก็จะนำมาคิดว่า ได้กำไรหรือขาดทุนเท่าไร มีข้อที่น่าสังเกตว่า อาชีพเกษตรกร

มักจะคิดค่าใช้จ่ายเฉพาะ ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง ฯลฯ แต่มักจะไม่คิดค่าแรงงานของตนเองและครอบครัวว่าเป็นต้นทุนด้วย

3.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งเป็น 3 ด้านคือ

3.4.1 ผลโดยตรง ได้แก่

1. รายได้เป็นเงิน กองทุนหมู่บ้านทำให้ประชาชนมีทุนในการประกอบอาชีพ แต่ เนื่องจากกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่อยู่ระหว่างการกู้เงินไปดำเนินการ ยังไม่ครบกำหนดส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยคืน จึงยังไม่มีข้อมูลในเรื่องของรายได้ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกร

2. ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ จะเห็นได้ชัดเจนจากผู้กู้กลุ่มค้าขายที่มีเพียง 2 ร้านในหมู่บ้าน ได้มีการนำเงินกู้จากกองทุน ไปลงทุนปรับปรุงร้าน และซื้ออุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็นเพิ่มมากขึ้น รวมถึงมีเงินทุนในการซื้อสินค้ามาจำหน่ายมากขึ้นด้วย

3.4.2 ผลกระทบโดยตรง ได้แก่

1. ผู้กู้ได้ขยายกิจการ เนื่องจากการได้รับเงินทุนเพิ่มขึ้น ในอัตราดอกเบี้ยที่ถูกลงและมีระยะเวลาการจ่ายคืนยาวนานถึง 1 ปีจึงมีเงินทุนหมุนเวียนโดยตลอด

2. ผู้กู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจาก การได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อเป็นการหาช่องทางในการเพิ่มผลผลิต อันจะก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น

3.4.3 ผลกระทบทางอ้อม ได้แก่

1. ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง
2. ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
3. มีการกลับคืนเงินของประชาชน เพื่อมาขอกู้เงินจากกองทุน เพื่อนำเป็นทุนประกอบอาชีพในหมู่บ้านของตนเอง

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การเกิดกองทุน พบว่ากองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่มีการดำเนินการตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนแห่งชาติทุกขั้นตอน และไม่มีปัญหาในการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุน เพราะชาวบ้านให้ความร่วมมือในการมาประชุมอย่างพร้อมเพรียง โดยมีคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ เป็นผู้สังเกตการณ์และคอยให้คำแนะนำ

4.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี มีการปฏิบัติตาม ระเบียบของ

กองทุนเป็นอย่างดี สังเกตว่าทุกเดือนสมาชิกจะนำเงินออมมาฝากโดยพร้อมเพรียง แม้ว่าจะยังไม่ครบกำหนดส่งเงินกู้คืนก็ตาม จึงน่าจะเชื่อได้ว่าการดำเนินงานจะไม่มีปัญหาอุปสรรคใดๆ

4.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า คณะกรรมการได้พยายามเรียนรู้ในหลายๆเรื่อง เช่น ระเบียบต่างๆของกองทุน การจัดทำบัญชีที่ส่วนกลางกำหนดให้ทำเป็นต้น

4.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า การกู้ยืมเงินกองทุนครั้งนี้ทำให้เกิดการใช้จ่ายเงินในระดับฐานราก เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของชาติทางหนึ่ง ที่สำคัญทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะทำให้เกิดการรู้จักการบริหารจัดการด้วยตนเองโดยใช้ศักยภาพของตนเองอันจะทำให้เป็นภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจที่ดี

4.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า การเกิดความรู้สึกร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน ตั้งแต่การตั้งกองทุน การรับสมัครสมาชิก การพิจารณาการกู้เงิน ต่างๆเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่ากองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกเขวนใหม่มีศักยภาพและความเข้มแข็ง โปร่งใส ตรวจสอบได้ อันจะเป็นปัจจัยที่สำคัญนำไปสู่การเป็นกองทุนหมุนเวียนอย่างยั่งยืนตลอดไป.

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ สรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ ตำบลพันดุง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่
3. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายขององค์กรการเรียนรู้และเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบลและระดับประเทศ
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในบ้านโคกแขวนใหม่ และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2. วิธีดำเนินการ

ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ดำเนินการประเมินกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ โดยได้ประยุกต์รูปแบบการประเมิน CIPP Model ของ Stufflebeam มาใช้ในการประเมินครั้งนี้ โดยกำหนดตัวชี้วัดของสมาชิกทั้งที่ได้รับอนุมัติให้กู้และสมาชิกทั่วไป ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำอาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ ตลอดจนข้าราชการและเจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดต่างๆ โดยใช้แบบรายงาน (ปร.1-ปร.12) การสัมภาษณ์เพิ่มเติม การศึกษาจากเอกสาร และการจัดเวทีประชุมชาวบ้าน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาประเมินในด้านต่างๆ ตามรูปแบบของ CIPP Model กล่าวคือประเมินบริบท, ประเมินปัจจัยนำเข้า, ประเมินกระบวนการ และประเมินผลผลิต ของหน่วยระบบการจัดการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

3. ผลการดำเนินการ

กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่จัดตั้งขึ้นได้และได้รับการอนุมัติเงินในระยะเวลาที่กำหนด เพราะความสามัคคีร่วมมือร่วมใจของประชาชนในหมู่บ้าน ตั้งแต่การเริ่มกระบวนการจัดตั้งกองทุนฯ การจัดทำประชาคมที่ต้องมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้านก็สามารถทำได้เพียงครั้งเดียว อาจเป็นเพราะเป็นหมู่บ้านที่มีจำนวนครัวเรือนน้อยที่สุดในตำบลพันดุง คือมีเพียง 53 ครัวเรือน แต่ที่สำคัญคือการนำเอาศักยภาพของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหมู่บ้าน กรรมการกองทุน สมาชิกกองทุนมาหลอมเป็นหนึ่งเดียวทำให้เกิดเป็นพลังที่จะร่วมกันดูแลบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเองให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ทางรัฐบาลกำหนดไว้ แม้ว่าจะอยู่ในระหว่างการนำเงินกู้ไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้ ไม่ว่าจะเป็นการกู้เพื่อนำเงินไปลงทุนปลูกมันสำปะหลังซึ่งเป็นผู้กลุ่มที่มีสมาชิกมากที่สุด การกู้เพื่อนำเงินไปเลี้ยงสัตว์ หรือกู้เพื่อการทำกรค้าก็ตาม แต่แนวโน้มของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ ที่จะต้องมีการชำระเงินกู้คืนในเดือนตุลาคม 2545 ที่จะถึงนี้ไม่น่าจะมีปัญหา เพราะผู้กู้มีความกระตือรือร้นและมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของกองทุนร่วมกัน จึงน่าจะทำให้กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ เป็นกองทุนหมุนเวียนอย่างยั่งยืนตลอดไป

4. อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ บรรลุทั้ง 5 ข้อ ได้แก่

1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิการของสมาชิก กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ ได้รับอนุมัติเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2544 นอกจากเงินกองทุน 1 ล้านบาทแล้ว บ้านโคกแขวนใหม่ ยังมีเงินทุนสะสมประเภทอื่น ๆ ได้แก่ เงินออมและเงินสะสมของสมาชิก โดยฝากไว้ที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอขามทะเลสอ โดยเก็บจากสมาชิกเป็นประจำทุกเดือน กิจกรรมที่เกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านมีดังต่อไปนี้ ขั้นตอนในการขอกู้ ให้ผู้ที่ประสงค์จะขอกู้ยื่นความจำนงค์กับคณะกรรมการกองทุน โดยใช้แบบเอกสารที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกำหนดขึ้น เขียนเป็นโครงการที่จะนำไปดำเนินการ หลังจากผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการแล้ว ให้เปิดบัญชีกับธนาคารรทส.แล้วแจ้งหมายเลขบัญชีให้ทางคณะกรรมการทราบ คณะกรรมการจะโอนเงินเข้าบัญชีผู้ที่ขอกู้เงิน การคัดเลือกผู้กู้ที่ทางคณะกรรมการจะดูจากโครงการที่ขอกู้มา ว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหน และจะพิจารณาอนุมัติตามความบริสุทธิ์ยุติธรรม หลังจากครบกำหนด 1 ปีตามระเบียบที่กองทุนกำหนดไว้แล้ว ผู้กู้จะต้องชำระเงินคืนพร้อมทั้งดอกเบี้ย

คืนแก่กองทุน โดยชำระผ่านธนาคารทส. ในอัตราที่ทางกองทุนกำหนดคืออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 5 ต่อปี ผลกำไรที่ได้จากการชำระคืนของสมาชิกกองทุน ทางคณะกรรมการจะนำไปจัดสรรตามที่ระเบียบของกองทุนกำหนด

จากการที่ได้เข้าไปศึกษากองทุนหมู่บ้าน บ้านโลกแขวนใหม่ ของผู้จัดทำสารนิพนธ์ พบว่า การบริหารจัดการกองทุนประสบความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจ เพราะสมาชิกผู้กู้ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ สมาชิกกองทุนสามารถนำเงินของกองทุนที่กู้ยืมไปหมุนเวียน พัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก

1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน การบริหารจัดการกองทุนของบ้านโลกแขวนใหม่ประกอบด้วยคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด 15 คนที่มาจากการเลือกตั้งจากการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน โดยคัดเลือกบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถ แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบตามความเหมาะสม โดยคณะกรรมการทั้ง 15 คนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยคณะกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ และชาวบ้าน ช่วยกันร่างระเบียบขึ้นมา โดยผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้าน หลังจากร่างระเบียบเสร็จแล้วก็ส่งให้ทางคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้พิจารณาผ่านความเห็นชอบ ส่วนการจัดทำระบบบัญชีของกองทุนนั้น จะแยกเป็น 2 ชุดตามกิจกรรมของกองทุน 1 ด้านบาทและกิจกรรมเงินออมของสมาชิกกองทุน การจัดทำบัญชีจะมีสมุดบัญชี ทะเบียน และรายงานที่เกี่ยวข้อง สมุดบัญชีเป็นสมุดที่ใช้บันทึกรายละเอียด การรับ การจ่ายเงินของกองทุน ทะเบียนใช้บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้มาขึ้นค่าขอกู้ บันทึกควบคุม ลูกหนี้เงินกู้รายตัว บันทึกควบคุมเงินที่สมาชิกนำมาฝากไว้กับกองทุนหมู่บ้าน บันทึกรายละเอียดทรัพย์สินที่สมาชิกขอชำระเป็นค้ำหั้นแทนเงิน กองทุนจะเปิดรับสมาชิกเดือนละ 1 ครั้งโดยเสียค่าธรรมเนียมแรกเข้ารายละ 10 บาทโดยยื่นความจำนงกับคณะกรรมการกองทุน พร้อมหลักฐานในการสมัครได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน อย่างละ 1 ชุด ทั้งนี้ผู้สมัครจะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ระเบียบกองทุนกำหนด หากไม่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ระเบียบของกองทุนกำหนด จะไม่ได้รับการพิจารณาให้เข้าเป็นสมาชิก การพ้นจากสมาชิกด้วยสาเหตุดังต่อไปนี้ ดาย ลาออก วิดลจริต ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออก ใจเฝ้าฝืนระเบียบของกองทุนและนำทรัพย์สินของกลุ่มไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ความสามารถของคณะกรรมการกองทุนบ้านโลกแขวนใหม่ มีการจัดทำที่เป็นระบบโดยผ่านกระบวนการในการจัดทำ ตามระเบียบที่ทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติกำหนดทุกประการ อีกทั้งยังได้รับการให้คำแนะนำ

นำจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ จึงทำให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง การพึ่งตนเองในการบริหารกองทุน คณะกรรมการได้รับประสบการณ์ต่างๆ มากมายในการได้เข้ามาบริหารกองทุนเช่น ฝึกความเป็นผู้นำ ได้แสดงความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการด้วยกันและคณะกรรมการหมู่บ้านอื่น มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ได้รับความรู้ใหม่ ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับแต่ก่อนที่ยังไม่มีกองทุนเข้ามา ยอมรับความคิดเห็นส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว สามารถแก้ไขปัญหาคือได้ด้วยตนเองมากขึ้น รับทราบปัญหาใหม่ ๆ จากสมาชิกกองทุนที่ได้กู้เงินไปลงทุนและมีส่วนร่วมในการคิดแก้ปัญหา ทำให้สมาชิกที่กู้เงินไปลงทุนมีรายได้เพิ่มขึ้น เกิดเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน โดยที่ไม่ต้องไปหางานทำที่อื่น ทำให้เกิดความรักและหวงแหนในบ้านเกิดของตนเอง ปลุกฝังให้คนรุ่นต่อไปปฏิบัติตาม เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชุมชน สมาชิกกองทุนไม่ต้องหันไปพึ่งพาหรือกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนนอกระบบ ทำให้มีเงินเหลือเก็บมากขึ้น สามารถนำผลกำไรที่ได้จากการประกอบอาชีพเป็นทุนในการดำเนินการครั้งต่อไปได้อีก สมาชิกที่กู้เงินมีประสบการณ์เพิ่มขึ้นจากการที่ได้เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากกลุ่มอาชีพเดียวกันและจากกลุ่มอาชีพอื่น สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง โดยไม่ต้องเสียเวลาในการลองผิดลองถูก รู้จักการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่เกิดด้วยตัวเอง ทำให้ทราบว่ายังมีผลกำไร-ขาดทุนเกิดขึ้นมากน้อยเท่าไรในกิจการของตนเอง

1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนเงินล้าน ได้มีการใช้สื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางทีวี วิทยุ แผ่นใบปลิวต่าง ๆ และที่สำคัญได้แก่ การส่งคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ไปให้ความรู้ในการคัดเลือกคณะกรรมการ การจัดทำระเบียบกองทุน ฯลฯ ทำให้ชาวบ้านได้รับทราบเกี่ยวกับกองทุน 1 ล้านบาทกันอย่างทั่วถึง เกิดความกระตือรือร้นในการที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุน และกู้เงินกองทุนไปประกอบอาชีพต่าง ๆ เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตขึ้นมาอีกทางหนึ่ง ผลจากการที่มีกองทุนหมู่บ้านเข้ามาทำให้เศรษฐกิจระดับล่างซึ่งได้แก่หมู่บ้านต่างๆ ของประเทศได้รับการกระตุ้นกว่าแต่ก่อน ซึ่งเมื่อก่อนที่ยังไม่มีกองทุน 1 ล้านบาท ชาวบ้านระดับล่าง ๆ ของประเทศต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนนอกระบบ ทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยแพง แต่เมื่อมีกองทุน 1 ล้านบาทเข้ามาทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ มีเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านของตนเอง รู้จักบริหารเงินทุนกันเองภายในหมู่บ้าน ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น เพราะทุกคนมีงานทำ จากการกู้เงินกองทุน 1 ล้านบาทไปลงทุนโดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ยแพง ๆ ให้กับแหล่งเงินทุนนอกระบบอีกต่อไป

1.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม การหมุนเวียนของกองทุน 1 ล้านบาทภายในหมู่บ้านทำให้ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมอันเนื่องมาจากการที่ได้ใช้เงินของกองทุนไปลงทุน และผลกำไรที่ได้จากกองทุนสามารถนำมาใช้จ่ายในการช่วยเหลือสังคม ทำให้คนในหมู่บ้านเกิดความรัก ความเอื้ออาทรต่อกันมากขึ้น เกิดวินัยในการใช้เงิน ทำให้มีเงินเหลือเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในภายภาคหน้า รู้จักการจัดกิจกรรมกลุ่มได้แก่ จัดเวทีประชาคมในการคัดเลือกคณะกรรมการ การร่างระเบียบของกองทุน ฯลฯ

การมีกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทเข้ามาหลายคนอาจจะมองว่าเป็นการดีทำให้ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่ในทางกลับกันหากมองอีกแห่งหนึ่งจะพบว่าอาจทำให้เกิดการแตกแยกกันก็ได้ สาเหตุเนื่องมาจากเกิดความขัดแย้งกันระหว่างคณะกรรมการกับสมาชิกหรือเกิดความขัดแย้งกันเองระหว่างคณะกรรมการด้วยกันเอง เพราะสมาชิกกู้เงินแต่ไม่ได้รับอนุมัติตามจำนวนเงินที่ขอกู้มา นอกจากนี้หากสมาชิกที่กู้ยืมเงินไปลงทุนไม่ได้รับผลกำไรจากการลงทุน ทำให้ต้องไปพึ่งเงินจากนอกระบบนำมาใช้หนี้กองทุน เป็นหนี้มากขึ้นจากการที่เป็นหนี้อยู่แล้ว ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าการมีเงินกองทุน 1 ล้านบาทเข้ามาช่วยให้ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งระดับหนึ่งเท่านั้น แต่ไม่ทั้งหมด

2. ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวาง การบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1 ปัจจัยด้านบวก

- 2.1.1 การประชาสัมพันธ์ที่ดีเกี่ยวกับกองทุน 1 ล้านบาท
- 2.1.2 การเตรียมพร้อมที่ดีของชาวบ้าน
- 2.1.3 การให้ความดูแลอย่างใกล้ชิดของคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ
- 2.1.4 การประสานงานที่ดีระหว่างคณะกรรมการกองทุน กับคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ
- 2.1.5 การสร้างเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ระหว่างหมู่บ้านและตำบล

2.2 ปัจจัยด้านลบ

- 2.2.1 ชาวบ้านบางคนไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกองทุน 1 ล้านบาท
- 2.2.2 สมาชิกขาดจิตสำนึกที่ดีที่จะใช้เงินคืนกองทุน
- 2.2.3 การนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 2.2.4 ไม่ได้รับคำแนะนำอย่างใกล้ชิดจากผู้มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ

การจะส่งเสริมให้กองทุนบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานนั้นทำได้ไม่ยากถ้าหากทุกฝ่ายร่วมมือกันเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและภาคประชาชน โดยการร่วมประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ให้เข้าใจตรงกัน ทำงานร่วมกัน ปรึกษาหารือและช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ส่วนสาเหตุที่ทำให้กองทุนไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้เท่าที่ควร ก็เพราะว่าเวลามีปัญหาชาวบ้านไม่รู้จะไปปรึกษาใคร จึงแก้ปัญหาด้วยตัวเองซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ผิด ๆ ที่ถูกต้องควรจะปรึกษาหารือกับผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน จะดีกว่าแก้ปัญหาด้วยตัวเอง

3. การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและระหว่างหมู่บ้านตำบล

การสร้างเครือข่ายขององค์กรการเรียนรู้ของคณะกรรมการกองทุน ได้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างคณะกรรมการด้วยกันเองภายในหมู่บ้าน และระหว่างภายในตำบลโดยการจัดของบัตติคกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับมอบหมายตามแบบบร.ต่าง ๆ ซึ่งการจัดแต่ละครั้งคณะกรรมการได้ประโยชน์มาก เช่น แลกเปลี่ยนวิธีการได้มาซึ่งระเบียบของกองทุนแต่ละหมู่บ้าน การคิดดอกเบี้ยปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของกองทุน ฯลฯ ส่วนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านก็ได้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างกลุ่มอาชีพเดียวกัน และต่างกลุ่มอาชีพโดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มอาชีพออกมาเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้นำเงินกองทุนไปลงทุนดำเนินการจากนั้นช่วยกันคิดปัญหา และหาวิธีแก้ปัญหา ทำให้เกิดมีการสร้างเครือข่ายระหว่างหมู่บ้านและตำบล เกิดการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ มีการเชื่อมโยงของกองทุนในระดับต่าง ๆ

ผลจากการที่สร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ทำให้ทราบปัญหาต่าง ๆ ของแต่ละหมู่บ้าน เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุน ที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับหมู่บ้านที่ตนทำอยู่ ถ้าจะให้ได้ผลมากกว่านั้นจะมีการสร้างเครือข่ายระดับอำเภอและระดับจังหวัดด้วย จะทำให้การบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการและของสมาชิกดียิ่งขึ้น

4. ตัววัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ความเข้มแข็งของชุมชนที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสามารถดูได้จากความสามัคคีของคนในหมู่บ้านว่ามีความสามัคคีมากน้อยแค่ไหน ก่อนที่จะมีกองทุนหมู่บ้านเข้ามา และหลังจากที่มีกองทุนหมู่บ้านเข้ามาแล้ว ความซื่อสัตย์ของสมาชิกที่กู้ยืมเงินว่ามีความซื่อสัตย์แค่ไหน ที่จะส่งเงินคืนและดอกเบี้ยคืนแก่กองทุนตรงเวลาหรือไม่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันของประชาชนในหมู่บ้าน การยกย่องคนทำความดี ประชาชนมีโอกาสนในการหาความรู้มากน้อยแค่ไหน จำนวนครัวเรือนมีอาชีพเลี้ยงตัวเองหรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบกับเมื่อก่อนที่ยังไม่มีเงินกองทุนเงินล้าน

เข้ามา แต่ละครอบครัวมีความอบอุ่นหรือไม่ สมาชิกในครัวเรือนอยู่พร้อมหน้ากันหรือไม่โดยไม่
 ต้องไปทำงานทำที่อื่น มีการรวมกลุ่มกันหรือไม่ภายในหมู่บ้าน มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิด
 เห็นมากน้อยแค่ไหน มีการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสหรือไม่ภายในหมู่บ้าน มีผู้นำที่มีคุณธรรมและยุติ
 ธรรมหรือไม่ มีการจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชนหรือไม่ ทั้งหมดนี้เป็นตัวชี้วัดที่ใช้วัดว่าชุมชน
 เข้มแข็งมากน้อยแค่ไหน ซึ่งได้แสดงไว้แล้วในบทที่ 4

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนบ้านโคกแขวนใหม่ จะมองว่าชุมชน
 จะเข้มแข็งหรือไม่สามารถดูได้จากตัวผู้นำ หากมีผู้นำที่คิดสิ่งต่าง ๆ ที่ดีก็จะตามมาหากมีผู้นำที่ไม่ดี
 ชาวบ้านก็ไม่สามารถรวมกลุ่มกันได้ ขาดความสามัคคี ต่างคนต่างอยู่ ทำให้หมู่บ้านไม่ได้รับการ
 พัฒนาเท่าที่ควร ผลจากการใช้ตัวชี้วัดต่าง ๆ ประเมินความเข้มแข็งของชุมชน หลังจากที่มีกองทุน
 หมู่บ้านเข้ามา พบว่าส่วนมากจะเป็นไปในทางที่ดีขึ้น

5. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับ

2.1.1 ควรขยายระยะเวลาในการส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยออกไปอีกสัก 2-3 ปี
 เพราะการกู้ไปลงทุนบางประเภทอาจต้องใช้ระยะเวลามากกว่า 1 ปี เช่น การทำสวนผลไม้บางประเภท
 หรือการเลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงวัวเป็นต้น ไม่สามารถหาเงินมาส่งคืนได้ภายในกำหนดเวลา 1 ปี

2.1.2 หากสมาชิกจะกู้เงินในวงเงินมากกว่า 20,000 บาท ควรให้คณะกรรมการกอง
 ทุนมีอำนาจในการพิจารณาได้เลย โดยไม่ต้องผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้าน

2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

2.2.1 ควรนำกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่ มารวมเข้ากับกองทุน 1 ล้านบาท เพื่อความ
 สะดวก และไม่ยุ่งยากในการบริหารจัดการกองทุน

2.2.2 ควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนอย่างสม่ำเสมอ เพราะจะได้
 ทำให้คณะกรรมการกองทุนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2.3 ควรจัดให้มีการประเมิน และให้รางวัลกับหมู่บ้านที่บริหารจัดการกองทุนที่
 ประสบผลสำเร็จ เพื่อจะได้เป็นขวัญและกำลังใจกับคณะกรรมการ ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ
 สำเร็จต่อไปในอนาคต

2.2.4 กองทุนใดไม่มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน ไม่ควรที่จะให้การ
 สนับสนุนด้านงบประมาณ

2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

ภาครัฐควรส่งเสริมกิจกรรมด้านอาชีพแก่สมาชิกกองทุน ที่กู้เงินไปดำเนินการอย่างจริงจัง โดยการรับซื้อผลผลิตของสมาชิกหรือช่วยหาตลาดให้ ตลอดจนนำเทคนิคใหม่ๆมาแนะนำ

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าหรือการวิจัย

2.5.1 ควรทำโครงการวิจัยกองทุนหมู่บ้านต่อไปอีก เพราะภายในปีเดียวผลการวิจัยกองทุนหมู่บ้านจะไม่มีตัวเปรียบเทียบ ควรมีระยะเวลาเป็นตัวเปรียบเทียบ

2.5.2 ผลการวิจัยที่ได้ควรเปิดเผยให้แต่ละหมู่บ้านทราบ เพื่อจะได้ทราบนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

กองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกแขวนใหม่ ได้ดำเนินการมาจนจะครบกำหนด 1 ปี (ตุลาคม 2545 นี้) นอกเหนือจากเงินกองทุน 1 ล้านบาทที่รัฐบาลจัดสรรให้แล้ว สิ่งหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ตลอดคือ ศักยภาพของชุมชน ศักยภาพของคณะกรรมการ ศักยภาพของสมาชิกและศักยภาพของประชาชนทุกคนในหมู่บ้านที่ได้ร่วมกันเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่นให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตของตนเอง โดยใช้ภูมิปัญญาของตนเอง เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้คือโอกาสในหมู่บ้าน สิ่งต่างๆเหล่านี้จะเป็นหัวใจสำคัญ ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนและประเทศชาติซึ่งจะเป็นเสมือนภูมิคุ้มกันอย่างดีที่จะนำพาประเทศฝ่าวิกฤตต่างๆไปได้ในอนาคต.

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงาน สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ระดับ จังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ กุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโลกเขวนใหม่. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้าน บ้านโลกเขวนใหม่. นครราชสีมา.
- นงลักษณ์ เศรษฐพิทย. 2545. “จุดเด่น จุดด้อย กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง”. วารสารการ ศึกษาออกโรงเรียน. 2545. หน้า 32
- ภาวิณี เจริญยิ่ง. 2545. “บันทึกของทุนหมู่บ้าน ก้าวอย่างที่ค้องพึ่งพา”. มติชน. 31 มกราคม 2545. หน้า 12
- เทคโนโลยีสุรนารี. มหาวิทยาลัย. 2544. คู่มือนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัด การและการประเมินโครงการ. นครราชสีมา.
- ศูนย์ประชาสัมพันธ. กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกับโครงการ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฯ”. มติชน. 4 มกราคม 2545. หน้า 4.
- สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดทัศนทองการพิมพ์.